

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 ♦ tālr. (+371) 67388624 ♦ fakss (+371) 67388634 ♦ e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

LĒMUMS

Rīgā

2009.gada 24.septembrī

Nr.E03-REUD-34

Par administratīvā soda uzlikšanu par negodīgu komercpraksi, par kuru paredzēts sods Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.¹³ panta trešajā daļā

Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktores vietniece Brigita Liepiņa, piedaloties sabiedrības ar ierobežotu atbildību „RIMI LATVIA”, juridiskā adrese: Rīga, Augusta Deglava iela 161 vienotās reģistrācijas numurs: 40003053029, (...)

izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu un konstatēja:

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC), īstenojot projektu, kura ietvaros 2009.gadā tika veiktas pārbaudes par speciālā piedāvājuma realizāciju vairāku veikalu tīklos, konstatēja Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma (turpmāk – NKAL) pārkāpumus SIA „RIMI LATVIA” (turpmāk – Sabiedrība) tirdzniecības vietā.

Saskaņā ar 1.panta pirmās daļas 2.punktu, kas nosaka, ka *komercprakse - darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas) pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam, informācijas par speciālu piedāvājumu sniegšana ir uzskatāma par komercpraksi, jo tā ir darbība, kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu.*

Saskaņā ar NKAL 1.panta pirmās daļas 1.punktu *komercprakses īstenotājs - ražotājs, pakalpojuma sniedzējs vai pārdevējs, kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros īsteno komercpraksi, kā arī jebkura cita persona, kas rīkojas ražotāja, pakalpojuma sniedzēja vai pārdevēja vārdā vai uzdevumā.* Līdz ar to Sabiedrība ir uzskatāma par komercprakses īstenotāju.

Komercprakses izvērtēšanai nepieciešamo papildu informāciju PTAC Sabiedrībai pieprasīja un saņēma 17.08.2009. ar 14.08.2009. vēstuli Nr.01/01-351.

Iepazīstoties ar lietā esošo informāciju par speciālā piedāvājuma norādi cenu zīmēs Sabiedrības tirdzniecības vietā, PTAC konstatēja, ka veikalā „RIMI HYPERMARKET” t/c „OLYMPIA” Rīgā, Āzenes ielā 5:

1) maizes *HANZAS klasiskā baltmaize 350g* cena 08.04. bija Ls 0.49, savukārt 15.04. minētā produkta cenu zīmē bija norāde par akciju ar darbības laiku no 14.04.-27.04., kurā iepriekšējā cena norādīta Ls 0.50, bet akcijas cena Ls 0.39. Savukārt 29.04. tika konstatēts, ka produktam pasludināta jauna akcija laika posmam no 28.04.-18.05., kurā maizes iepriekšējā cena norādīta Ls 0.50, bet akcijas cena Ls 0.36. Laika posmā no 20.05.-10.06. konstatēts, ka produkta cena ir Ls 0.49.

Līdz ar to PTAC konstatē, ka abos akciju periodos patērētāji ir maldināti par produkta cenu pirms akcijas, kā arī laika posmā no 14.04.-27.04. pircēji tika maldināti par akcijas darbības laiku, tādējādi ietekmējot viņu ekonomisko rīcību, slēdzot tādu līgumu par preces iegādi, kādu viņi, iespējams, nebūtu slēguši, ja būtu informēti par piedāvājuma patieso darbības laiku, t.i. – par iespēju iegādāties preci par akcijas cenu vai pat zemāku, kā tas ir konkrētajā situācijā, līdz 18.05.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 21.¹ panta piektā daļa nosaka, ka *attiecīgās preces vai pakalpojuma cena, kurai tiek noteiktas atlaides, nedrīkst mainīties vismaz mēnesi pirms cenu pazemināšanas*. Ņemot vērā minēto, patērētāji varēja paļauties, ka pēc 27.04. produkta cena mainīsies, bet vismaz mēnesi nebūs zemāka par akcijas perioda cenu.

2) maizes *Ventspils Maiznieks Ventas baltmaize 370g* cena 22.04. bija Ls 0.46, bet 29.04. tika konstatēts, ka precei ir izsludināta atlaide laika posmam no 28.04.-18.05., kurā preces iepriekšējā cena norādīta Ls 0.49, bet akcijas cena Ls 0.36. 20.05. preces cena bija Ls 0.39. PTAC konstatē, ka cenu zīmē preces cena pirms akcijas norādīta nepatiesa, tādējādi sniedzot patērētājiem nepatiesu informāciju par iespējamo ietaupījumu, iegādājoties akcijā izsludinātu preci, kas ietekmēja vai varēja ietekmēt patērētāju ekonomisko rīcību, slēdzot tādu līgumu par preces iegādi, kādu viņi, iespējams, nebūtu slēguši, ja būtu saņēmuši patiesu informāciju par preces cenu pirms atlaides piemērošanas.

No Sabiedrības vēstulē Nr. Nr.01/01-351 minētā izriet, ka Sabiedrība dažādās tirdzniecības vietās precēm piemēro dažādas cenas.

Ņemot vērā visus iepriekš konstatēto, PTAC secina, ka Sabiedrība ir īstenojusi NKAL 6.pantā definēto profesionālajai rūpībai neatbilstošo komercpraksi – t.i., *komercpraksi uzskata par profesionālajai rūpībai neatbilstošu, ja tā netiek veikta ar tāda līmeņa prasmi un rūpību, ko patērētājs var pamatoti sagaidīt un kas atbilst attiecīgajā saimnieciskās vai profesionālās darbības jomā vispārārtīgai godīgai tirgus praksei un labas ticības principa, kā arī NKAL 9.panta pirmās daļas 1.punktā minēto maldinošo komercpraksi, t.i. - komercpraksi uzskata par maldinošu, ja tās ietvaros tiek sniegta nepatiesa informācija vai šī informācija jebkādā veidā, tostarp vispārējās pasniegšanas ziņā, maldina vai varētu maldināt vidusmēra patērētāju pat tad, ja faktiski ir pareiza.*

Minētā panta otrās daļas 1.punkts nosaka, ka, vērtējot informācijas atbilstību, ņem vērā ieguvumus no preces vai pakalpojuma. PTAC secina, ka konkrētajā gadījumā akcijā iegūtais faktiskais materiālais ieguvums (ietaupījums) patērētājam ir bijis mazāks par Sabiedrības sniegtajā informācijā (cenu zīmē) apsolīto. Savukārt minētā panta otrās daļas 3.punktā noteikts, ka, vērtējot informācijas atbilstību, ņem vērā cenu vai atlaižu esamību, kas konkrētajā gadījumā norādīta neprecīzi.

NKAL 4.panta pirmā daļa nosaka, ka *negodīga komercprakse ir aizliegta*, un saskaņā ar NKAL 4.panta otrās daļas 2.punktu *komercprakse ir negodīga, ja tā ir maldinoša*.

PTAC paskaidro, ka Sabiedrības īstenoto komercpraksi PTAC vērtē no vidusmēra patērētāja uztveres viedokļa, ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.2006/2004 („Negodīgas komercprakses direktīva”), un Eiropas Kopienų tiesas (turpmāk – EKT) praksē norādītos vidusmēra patērētāja kritērijus – patērētājs, kurš ir pietiekoši zinošs un labi informēts, kā arī pietiekoši vērīgs un piesardzīgs (skat. Direktīvas preambulas 18.punkts; EKT C-112/99, 52.paragrāfs; C-44/01, 55.paragrāfs; C-356/04, 78.paragrāfs; C-381/05, 23.paragrāfs).

Saskaņā ar Negodīgas komercprakses direktīvas (2005/29/EK, 2005.gada 11.maijs) preambulas 11.punktu ar šo direktīvu ir sasniedzama augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzība, nosakot vienotu vispārēju aizliegumu tādai negodīgai komercpraksi, kas kropļo patērētāju saimniecisko rīcību.

Minētās direktīvas 2.panta e) punkts nosaka, ka, *būtiski kropļot patērētāja saimniecisko rīcību” nozīmē izmantot komercpraksi, lai būtiski mazinātu patērētāja spējas pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu, tādējādi liekot patērētājam pieņemt tādus lēmumus par darījuma veikšanu, kādus viņš citādi nebūtu pieņēmis.* Savukārt 2.panta k) punkts nosaka, ka „*lēmums veikt darījumu” ir jebkurš patērētāja pieņemts lēmums par to, vai, kā un pēc kādiem noteikumiem veikt pirkumu, vai veikt pilnus vai daļējus maksājumus, paturēt produktu vai no tā atbrīvoties, vai attiecībā uz to izmantot līgumtiesības, neatkarīgi no tā, vai patērētājs nolemj rīkoties vai no rīcības atturēties.*

Sabiedrība 07.09.2009. vēstulē Nr.01/01 384, kura PTAC tika saņemta 08.09., norāda, ka saskaņā ar tās iekšējo procedūru akciju fails tiek sagatavots un nodots turpmākai apstrādei 6 nedēļas pirms akcijas sākuma. Akciju faila nodošanas brīdī maizes *HANZAS klasiskā baltmaize 350g* cena bijusi Ls 0.50, savukārt 26.03., balstoties uz tirgus situāciju, noticis cenas samazinājums līdz Ls 0.49. Analoga situācija bijusi ar maizi *Ventspils Maiznieks Ventas baltmaize 370g*, kuras cena no Ls 0.49 samazināta līdz Ls 0.46. Akciju failā izmaiņas neesot veiktas atbildīgā darbinieka pieredzes trūkuma dēļ. Sabiedrība norāda, ka kļūdas radušās cilvēciskā faktora rezultātā un lūdz nepieņemot administratīvo sodu.

NKAL 15.panta astotā daļa nosaka: „*Ja Uzraudzības iestāde atzīst komercpraksi par negodīgu, tā ir tiesīga pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem: 1) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu atbilstošā veidā sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību šā likuma prasībām; 2) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi; 3) aizliedz negodīgu komercpraksi, ja tā vēl nav uzsākta, bet ir paredzama; 4) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu publicēt attiecīgajai komercpraksi atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu, kurā norāda laboto informāciju, atsaucot negodīgo komercpraksi; 5) piemēro administratīvo sodu likumā noteiktajā kārtībā”.*

Izvērtējot lietderības apsvērumus, proti, to, ar kāda veida lēmumu konkrētajā situācijā tiktu panākta vispārēja augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzība ne tikai šobrīd, bet arī nākotnē, kā arī ievērojot Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 37.panta pirmo daļu attiecībā uz pārkāpumu 1) PTAC uzskata, ka Sabiedrībai nav lietderīgi uzlikt kādu no NKAL 15.panta astotās daļas 1. – 4.punktā

paredzētajiem tiesiskajiem pienākumiem, jo komercprakses iespējamā negatīvā ietekme jau ir neatgriezeniski notikusi. PTAC uzskata, ka, pamatojoties uz NKAL 15.panta astotās daļas 5.punktu, Sabiedrībai būtu piemērojams administratīvais sods.

Izvērtējot administratīvās lietas materiālus, PTAC nav konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 33.pantu mīkstina atbildību par administratīvo pārkāpumu, un nav konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 34.pantu pastiprina atbildību par administratīvo pārkāpumu.

Izvērtējot lietas materiālus, PTAC ņem vērā, ka ir izdarīts administratīvais pārkāpums un lietā nepastāv apstākļi, kas ir pamats lietvedības izbeigšanai (LAPK 239.pants), tomēr ņemot vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, t.i. – pārkāpuma apmēru un ilgumu, kā arī Sabiedrības 07.09.2009. paskaidrojumā minēto par pārkāpuma rašanās iemesliem, PTAC, pamatojoties uz LAPK 21.panta pirmo daļu, kas nosaka – *Ja izdarītais administratīvais pārkāpums ir maznozīmīgs, institūcija (amatpersona), kas pilnvarota izlemt lietu, var atbrīvot pārkāpēju no administratīvās atbildības un aprobežoties ar mutvārdu aizrādījumu*, kā arī pamatojoties uz LAPK 14.¹ pantu, 21.panta pirmo daļu, 215.⁴ pantu, 274.pantu, 275.panta pirmās daļas 2.punktu, Administratīvā procesa likuma 5.pantu, 6.pantu, 12.pantu, 13.pantu un 66.panta pirmo un otro daļu, NKAL 1.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu, 2.pantu, 6.pantu, 9.panta pirmās daļas 1.punktu, 14.panta pirmo daļu, 15.panta pirmo daļu,

n o l e m t s:

izbeigt lietvedību, izsakot mutvārdu aizrādījumu
sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „RIMI LATVIA”
juridiskā adrese: Rīga, Augusta Deglava iela 161
vienotās reģistrācijas numurs: 40003053029

IZRAKSTS PAREIZS